

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 7 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 2/2019 vp)

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Pääministeri Juha Sipilän hallitus on toimitusministeristönä antanut eduskunnalle otsikossa mainitun hallituksen esityksen. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Taustaa

Työttömyysetuutta ei lähtökohtaisesti makseta päätoimisen opiskelun ajalta. Lähtökohdasta on kuitenkin eräitä poikkeuksia.

Työnhakijan omaehtoista opiskelua voidaan tietyin edellytyksin tukea työttömyysetuudella TE-toimiston harkinnan mukaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitetulla tavalla. Jos opiskelua päätetään tukea, työnhakijalle muun muassa maksetaan työttömyysetuus aktiiviajan korotuksella korotettuna. Työnhakija saa myös keskittyä rauhassa opintoihinsa, kun hän voi esimerkiksi kieltäytyä tarjotusta työstä ilman korvauksetonta määräaika eli ns. karenssia.

Vastineeksi työnhakijan odotetaan opiskelevan täysipainoisesti ja edistävän opinnoissaan. Aina näin ei kuitenkaan tapahdu ja TE-toimisto joutuu lakkauttamaan työnhakijan oikeuden opiskelun tukemiseksi maksettavaan työttömyysetuuteen.

Kun TE-toimisto päättää opiskelun tukemiseksi maksettavan työttömyysetuuden lakkaamisesta, se antaa työttömyyskassalle tai Kelalle asiaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Tarkoituksena on ollut, että työnhakija saa työttömyyskassalta tai Kelalta työvoimapolitiittiseen lausuntoon perustuvan päätöksen, josta voi valittaa sosiaaliturvasioiden muutoksenhakulautakuntaan ja sen päätöksestä vakuutusoi-keuteen. Näin toimittiin useita vuosia.

Esitetty lainmuutos

Vakuutusoi-keus on sittemmin katsonut, että tulkinta muutoksenhakuoi-keudesta on väärä, eikä työttömyysetuuden maksajilla, sosiaaliturvasioiden muutoksenhakulautakunnalla tai vakuutusoi-keudella itsellään ole toimivaltaa opiskelun tukemiseksi maksettavan työttömyysetuuden lakkauttamista koskevassa asiassa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työnhakijan tulisi ensin hakea TE-toimistolta oikaisua ja oikaisuva-

timukseen annetusta päätöksestä olisi mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen ja sen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeuksille tällainen tehtävä on vieras ja siksi nyt ehdotetaan lainsäädännön selkeyttämistä. Valitukset tehtäisiin alun perin tarkoitettulla tavalla työttömyysetuuden maksajan päätöksestä sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan ja sen päätöksestä vakuutus-oikeuteen. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutus-oikeus käsittelevät kaikki muutkin työttömyysturvaa koskevat valitukset.

Muita seikkoja

Esitys ei vaikuta millään tavalla niihin edellytyksiin, joiden täyttyessä työnhakijan omaehtoista opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella. Esitys ei vaikuta millään tavalla myöskään siihen, missä tilanteissa oikeus työttömyysetuuteen lakkautetaan ja missä tilanteissa työnhakijalla on oikeus hakea valittamalla muutosta työttömyysetuuden lakkauttamiseen.

Esityksessä on kyse ainoastaan sen selkeyttämisestä ja varmistamisesta lainsäädännön keinoin, että työnhakija voi valittaa etuuden lakkauttamisesta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan ja vakuutus-oikeuteen.

Koska esityksellä ei ole poliittista ulottuvuutta ja asia koskee työnhakijoiden oikeusturvan varmistamista ja muutoksenhaun tarkoituksenmukaista järjestämistä, toimitusministeristö on katsonut, että esitys on ollut syytä antaa eduskunnalle odottamatta uuden hallituksen nimittämistä.

Laati: vanhempi hallitussihteeri Timo Meling